МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

(26-27 березня 2021 р.)

Одеса
2021

УДК 37(063)
А 43

А 43 **Актуальні проблеми педагогічної науки: досвід та перспективи.** Матеріали науково-практичної конференції (м. Одеса, 26-27 березня 2021 р.). – Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2021. – 124 с.
ISBN 978-966-992-442-1

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної науки: досвід та перспективи». Розглядаються загальні питання теорії та методики навчання, теорії і методики управління освітою, дошкільної педагогіки та інше.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться педагогічною наукою, а також для широкого кола читачів.

УДК 37(063)

ISBN 978-966-992-442-1

© Колектив авторів, 2021
© Видавництво «Молодий вчений», 2021

Сітнікова Д.Р.
магістрант;
Холоденко О.В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова

ВИКОРИСТАННЯ АСОЦІАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Останнім часом, вивчення іноземних мов стали складовою роботи багатьох закладів дошкільної освіти. В Законі України «Про дошкільну освіту» зазначено, що дошкільний процес навчання спрямований на: «забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її здібностей та індивідуальних потреб…» [6]. Вивчення іноземних мов є одним із основним елементом дошкільного освітнього процесу.

З 2017 року у ЗДО було запропоновано навчання іноземній мові дітей віком від 4-х років. Сучасні педагоги постійно знаходяться в пошуку оптимальних методів навчання, які б надавали позитивний результат у навчанні іноземних мов. Вважається, що найбільш дієвими та продуктивними є ігровий та асоціативний методи.

Ці методи взаємопов'язані. Асоціативний метод включає в себе елементи ігрового методу. Вивчення деяких важливих аспектів асоціативного методу стало предметом нашого дослідження.

Асоціативний метод – це «кодова мова уявлень і асоціацій» [1, с. 70]. Він вважається унікальним методом, який поєднує уяву з мовою рухів та жестів, за допомогою гри.

Поняття «асоціація» існує вже давно, а його появу пов'язують з Аристотелем та Платоном. Також, саме Аристотеля вважають засновником першої класифікації асоціацій [5, с. 152]. Асоціація – це суб'єктивна візуалізація предметів чи явищ у свідомості людини через асоціативні символи.

Проте, зацікавленість лінгвістів у дієвості використання АС (асоціативних символів) розпочалась пізніше та пов'язана з психолінгвістикою.

Асоціативний метод був розроблений Мілдред МакГінніс в Центральному інституті для глухих і описаний в її книзі «Діти-афази» (1963 р.). Зазначений метод був розроблений для дітей з серйозними порушеннями у спілкуванні. Мілдред МакГінніс вважала, що основні процеси навчання зосередження уваги, утримання інформації та її згадування – повинні інтегруватися у формуванні автоматичності мови, що в свою чергу, на думку дослідниці, покращує процес мовлення та спілкування в цілому [8].

Зазначимо, що вивченням даного методу також займались низка вітчизняних вчених та вчених близького зарубіжжя: С.В. Роман, І.В. Головська, О.В. Безкоровайна, С.В Гунько, Л.Є. Гусак, З.Б. Лещенко, Н.Р. Стадник та інші, які пропонували нові наукові підходи у вивчені та застосування зазначеного методу.

Психолінгвіст Наом Хомський наголошував, що дитина народжується зі здатністю засвоєння будь-якої мови і цей період триває до 11–12 років [5, с. 156]. Це свідчить про те, що діти дошкільного віку є тією категорією дітей, які за віковим критерієм відносяться до вищезазначеної групи і, відповідно, можуть легко та ефективно засвоювати іноземну мову, зокрема англійську. Проте, через те, що діти дошкільного віку ще не мають розвинених навичок читання та письма, і відповідно, не можуть засвоювати мову через графічні символи, на нашу думку, є доцільним використовувати навчальну програму, яка включатиме методи, що спрямовані на засвоєнні лексичних одиниць та розвиток мовлення через асоціативну уяву дітей. Крім того, діти дошкільного віку мають слабку довільну увагу, і як наслідок, потребують посилення процесу утримання уваги та запам'ятовування навчального матеріалу. На нашу думку, в цьому разі, саме асоціативний метод може стати тим незамінним та ефективним компонентом навчання іноземної мови дітей дошкільного віку.

«Асоціативний метод розвиває образне мислення дитини, уяву, лінгвістичне відчуття та здогадку, дає змогу виявити власну ініціативу та фантазію» [3, с. 24]. Це сприяє прогресу у вивченні іноземної мови.

Варто пам'ятати, що позитивний результат залежить не лише від вихованців, але й вчителя. Для того, щоб вдало використовувати асоціативний метод треба вміти співпрацювати зі своїми учнями, а саме – пропонувати максимально доступні віку вихованців асоціації.

С. Роман вважає, що основною передумовою успішного вивчення іноземної мови є врахування психолого-фізіологічних та вікових

особливостей дітей [7]. Тому, їх потрібно враховувати при створенні асоціативних символів.

Асоціативний метод можна ефективно використовувати під час вивчення різних тем, наприклад таких як: «Домашні та свійські тварини», «Рослини», «Транспорт», «Стан людини та тварини», «Рухи та дії», «Розміри та форми», «Овочі та фрукти», «Одяг», «Частини тіла», «Предмети навколо нас», «Об'єкти природи», «Іграшки», «Професії» з використанням відповідних асоціативних символів.

Нині, вдосталь асоціативних символів можна знайти в мережі Інтернет або створити власноруч. Також, існує велика кількість методичних рекомендацій, які служать допомогою сучасному вчителю.

Для максимального використання методики асоціативного навчання варто дотримуватись трьох загальновизнаних кроків:

– вчитель домовляється з учнями, як вони позначатимуть обране слово (символ).

– разом повторюють, вчитель перевіряє ефективність запам'ятовування введеного асоціативного символу дітьми.

– озвучують та демонструють введену нову лексичну одиницю.

Ми б хотіли, як приклад, подати тему «Об'єкти природи» з застосуванням асоціативного методу навчання (на прикладі англійської мови) [3, с. 71].

1. Sun – високо піднята рука з розчепіреними пальцями, котрі рухаються. Пальці – символізують промені сонця.

2. Sky – розведеними руками показувати безмежний простір над головою.

3. Rain – пальцями обох рук показувати рух краплинок зверху донизу.

4. Snow – долонею з розчепіреними пальцями імітувати падіння сніжинок.

5. Star – пальці, що згинаються в кулак і розгинаються.

6. Moon – пальці рук скласти у формі місяця.

7. Tree – високо підняти догори дві руки.

Як зазначалось раніше, асоціативний метод має тісний зв'язок із ігровим методом. Тобто, введені та вивчені лексичні одиниці за допомогою асоціативного методу можна закріплювати за допомогою гри. Найпростішим та цікавим прикладом є гра «Крокодил», у якій педагог може загадувати дітям вивчене слово, а вони його відтворювати, або навпаки. Також, можна створювати власні міні-казки та демонструвати їх у вигляді асоціативних символів іншим вихованцям.

Отже, асоціативний метод у вивченні іноземних мов представляє собою інтерактивний метод, який по формі і змісту є ефективним для застосування у процес навчання іноземної мови дітей дошкільного віку, оскільки сприяє активізації уваги, запам'ятовуванню та відтворенню (згадуванню) навчального матеріалу, розвиває уяву дітей через рухи та жести в ігровій формі. Крім того, цей метод розвиває у дитини лінгвістичне відчуття та мовну здогадку, формує образне мислення дитини, дає змогу виявити власну ініціативу та фантазію під час вивчення іноземної мови.

Також майстерне володіння вчителем асоціативним методом, на нашу думку, значно впливає на ефективність навчального процесу та сприяє його активізації.

Більш детальне вивчення вищезазначених аспектів використання асоціативного методу навчання англійської мови у закладах дошкільної освіти стане предметом нашого подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Безкоровайна О.В. Використання методу асоціативних символів у процесі навчання іноземної мови на початковому ступені [Електронний ресурс] / О.В. Безкоровайна, О.В. Ковальчук. – 2015. – Режим доступу: https://revolution.allbest.ru/pedagogics/00891075_0.html.

2. Головська І.В. Психолого-фізіологічні основи навчання англійської мови в початковій школі [Електронний ресурс] / І.В. Головська, І.П. Петренко. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/18614/1/14.pdf

3. Гунько С. Граючись учимось. Англійська мова: Програма та методичні рекомендації / С. Гунько, Л. Гусак, З. Лещенко. – Київ: Редакції газет дошкільної та початкової освіти, 2013. – 88 с.

4. Гусак Л. Є. Застосування методу асоціативних символів у процесі вивчення англійського лексичного матеріалу [Електронний ресурс] / Л. Є. Гусак. – 2011. – Режим доступу: https://studfile.net/preview/4543957/

5. Гусак Л.Є. Мнемічна діяльність молодших школярів у процесі їх асоціативного навчання іноземної мови / Л.Є. Гусак // Науковий вісник. – 2013. – № 39. – С. 150–158.

6. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14

7. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: [навчальний посібник] / С.В. Роман. – Київ: Ленвіт, 2009. – 216 с.

8. What is the association method? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.apraxia-kids.org/apraxia_kids_library/what-is-the-association-method/